

Goliath

Mina samobieżna Leichter Ladungsträger Sd.Kfz.302, 303, Goliath

Rys historyczny i opis pojazdu

Samobieżna, gąsienicowa mina opancerzona Goliath została opracowana na zlecenie Urzędu Uzbrojenia Wojsk Lądowych (Heereswaffenamt) w firmie Carl F. W. Borgward G.m.b.H. z Bremy w latach 1940-1942. Początkowo pojazdy te otrzymały wojskowe oznaczenie leichte Sprengladungsträger Sd. Kfz. 302 (lekki nosiciel ładunków wybuchowych, pojazd specjalny typ 302; używano wymiennie także nazw Ladungsträger oraz Sprengstoffträger) i nieformalną nazwę własną Goliath (następnie nadaną już oficjalnie). Nazwa nawiązywała do marki samochodów Goliath, która należała do Carla Borgwarda i w okresie międzywojennym była znana z produkcji lekkich, małych tanich samochodów, w tym trójkołowców. Borgward osobiście wymyślił taką nazwę, jakby w przekorze do niewielkich rozmiarów oferowanych pojazdów, ale również po to, by

podkreślić ich duże możliwości użytkowe. Miny Sd. Kfz. 302, przenoszą ładunek wybuchowy o masie do 60 kg, pojazd posiadał napęd elektryczny, stąd do nazwy dopisano oznaczeni "E motor". Mina samobieźna Goliath była bronią saperską jednorazowego użytku. Zadaniem poruszającej się na gąsienicach niewielkiej miny, o masie do 370 kg i długości 1500 mm, było wysadzenie przejść w polach minowych i zapór tworzonych przeciwko piechocie oraz pojazdom. Goliathem sterowało się zdalnie, za pomocą przenośnego panelu kontrolnego, połączonego z pojazdem kablem rozwijanym ze szpuli umieszczonej w kadłubie miny. Pojazd poruszał się wolno, maksymalnie z prędkością 10 km i posiadał zasięg w terenie nie przekraczającym jednego kilometra. Stąd, w rejon ataku, na pozycję wyjściową, podprowadzano go wcześniej z użyciem specjalnego, dwukołowego wózka, ciągniętego przez specjalny inny pojazd lub pchany ręcznie. Produkcja seryjna Sd. Kfz. 302 rozpoczęła się w 1942 roku i trwała do stycznia 1944 roku. Do tego czasu wykonano łącznie 2635 egzemplarzy tych samobieźnych min Sd. Kfz. 302.

Zdobyte przez aliantów goliathy (Normandia, 1944)

Jednak nie do końca zadowalająca wojsko moc i zbyt duża masa stosowanych w minach silników elektrycznych sprawiła, że od wiosny 1943 roku do produkcji weszła także odmiana z silnikiem spalinowym. Ów model otrzymał znacznie leichte Sprengladungsträger Sd. Kfz. 303 (V Motor). Nowa wersja była teraz napędzana silnikiem benzynowym o mocy 12,5 KM przy 4500 obr./min., która przenosiła ładunek wybuchowy o masie 75 kg i

została silniej opancerzona, pancierzem stalowym o grubości 10 mm, co chroniło kadłub przed ogniem zwykłej amunicji pistoletowej i karabinowej. Pojazd zachował zbliżoną miarę własną 365 kg przy niewielkim zwiększeniu wymiarów. Długość pojazdu wynosiła 1600 mm, szerokość 800 mm i wysokość 600 mm. Silnik benzynowy pozwalał na przejechanie do 12 km na drodze i do 8 km w terenie, choć faktycznie to zasięg pojazdu był ograniczony przez długość kabla, który miał 650 m długości. Produkcję wariantu Sd. Kfz. 303 kontynuowano do stycznia 1945 roku, łącznie tworząc 4929 egzemplarzy (według innych danych było to 5179 sztuk). Model Sd. Kfz. 303 dzieliła się na podwersje Sd. Kfz. 303A i nieco cięższy wariant Sd. Kfz. 303b. Ta druga wersja przenosiła aż 100 kg materiału wybuchowego i posiadała mas całkowitą 430 kg. Pierwsze użyte bojowo Goliathy zostały w 1942 roku, początkowo formując specjalnie pod tę broń pancerne kompanie saperские znane jako Panzer-Pionier-Kompanie (Goliath). Następnie w 1944 roku, zgodnie z przyjętym etatem, miny samobieżne Goliath miały się znajdować na wyposażeniu każdego nowo formowanego batalionu saperów szturmowych.

Mina podczas transportu (Powstanie Warszawskie, sierpień 1944)

Dane taktyczno-techniczne pojazdu Sd..Kfz. 303A

- Masa całkowita – 365 kg

- Masa stosowanego ładunku wybuchowego – 75 kg
- Wymiary konstrukcji:
 - Długość konstrukcji – 1620 mm
 - Szerokość konstrukcji – 840 mm
 - Wysokość konstrukcji – 600 mm
- Zastosowany napęd – silnik gaźnikowy Zündapp SZ7 o mocy 12,5 KM
- Opancerzenie przedniej części kadłuba – 10 mm
- Prędkość maksymalna konstrukcji – 10-11 km/h
- Zasięg wozu – na drodze do 12 km, w terenie do 60 km
- Pokonywanie przeszkód terenowych:
 - Wzniesienia pod kątem – do 60 stopni (niektóre dane mówią do 70 stopni)
 - Brody – o głębokości do 220 m
 - Rowy – o szerokości 850 mm

Wrocław

Informational text block, likely a museum label or plaque, containing several lines of small text.

Ekspонат muzealny: Ostatnim miejscem stosunkowo masowego użycia min samobieżnych Leichter Ladungsträger Sd.Kfz.302, 303, Goliath był Wrocław, zamieniony w twierdzę: Festung Breslau.

Łącznie niemieckie oddziały saperów według znanych danych, posiadały na swoim wyposażeniu 96 min samobieżnych tego typu, które były używane od lutego do maja 1945 roku.

Ten pojazd został odnaleziony na gruzowisku przy ulicy Purkyniego, w 1980 roku.

Sd. Kfz. 303a ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego

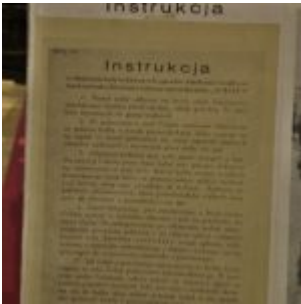
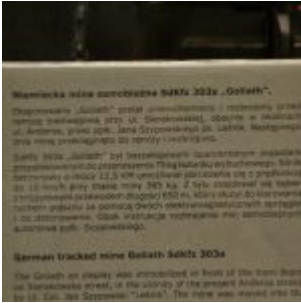
Po wybuchu powstania w Warszawie niemieckie dowództwo podjęło decyzję o skierowaniu do niej nie tylko znacznych sił SS i policji, ale również specjalnych jednostek Wehrmachtu, mogących dzięki swojemu uzbrojeniu i wyposażeniu odegrać bardzo istotną rolę w walkach. 8 sierpnia 1944 r. przybył do stacji wyładowczej w Pruszkowie 500. zmotoryzowany batalion saperów szturmowych, który zgodnie z etatem powinien być uzbrojony m.in. w 60 nosicieli ładunków wybuchowych Sd. Kfz. 303 "Goliath". Po raz pierwszy w Warszawie "Goliaty" zostały użyte bojowo 11 sierpnia około godziny 8 rano. Niemieccy saperzy z 2. kompanii 500. batalionu skierowali wówczas dwa Sd. Kfz. 303 ku stanowiskom żołnierzy Zgrupowania AK "Radosław" przy skrzyżowaniu ul. Okopowej i Dzikiej.

14 sierpnia 1944 r. Niemcy kontynuowali ataki na pozycje powstańcze na Muranowie. Zdecydowali się zniszczyć za pomocą "Goliata" barykadę u zbiegu ul. Sierakowskiej i Żoliborskiej,

będącą bardzo ważnym punktem oporu w północnej części Starego Miasta. Bronili jej żołnierze dowodzeni przez ppłk "Leśnika" – Jana Szypowskiego, pełniącego w latach okupacji funkcję Szefa Uzbrojenia KG ZWZ, następnie AK, a po wybuchu powstania dowódcy Zgrupowania AK "Leśnik", odznaczonego "(...) za wyjątkową odwagę wykazaną w walce i wybitne dowodzenie powierzonym odcinkiem" Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari. Ppłk Szypowski z narażeniem życia, osobiście unieruchomił "Goliata" na przedpolu barykady. Został on ściągnięty z przedpoła za pomocą wziętych do niewoli niemieckich żołnierzy. Następnie rozbrojono i wydobyto z pojazdu cały ładunek wybuchowy. Ppłk "Leśnik" po dokładnym zapoznaniu się z budową Sd.Kfz. 303 opracował specjalną instrukcję w sprawie "Goliatów". Została ona dołączona, jako załącznik, do rozkazu dziennego Grupy AK "Północ" z dnia 17 sierpnia 1944 r.

Rozbrojony „Goliat” pozostał w ruinach zajezdni tramwajowej na

Muranowie. Przetrwał tam kilka ostatnich miesięcy niemieckiej okupacji Warszawy nie wzbudzając już niczyjego zainteresowania. Po wojnie podczas porządkowania terenu zajezdni został odnaleziony i przekazany do Muzeum Wojska Polskiego. Obecnie jest jednym z najciekawszych eksponatów na wystawie poświęconej Powstaniu Warszawskiemu w 1944 roku.

Bibliografia

1. Norbert Bączyk, Uwaga! Goliat idzie! Użycie min samobieżnych Sd.Kfz.303 Goliat przeciwko Powstaniu Warszawskiemu. Część 1, Technika Wojskowa-Historia 2/2022, Magnum-X
2. Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa
3. Muzeum Wojska Polskiego, Warszawa